

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı
Tarih: 22 Ocak 2024
Sayı: 352

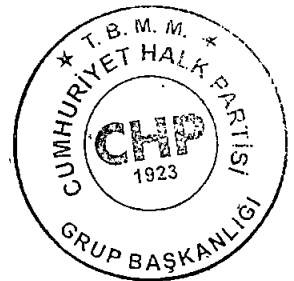
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 19.01.2024

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 23-1-2024	Esas No: 2/1946

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ
23 Ocak 2024
Numara:

23 Ocak 2024

1366543

GENEL GEREKÇE

Engellilik, doğuştan gelen bir özellik olmanın yanı sıra her insanın başına her an gelebilecek ve çoğunlukla insan ihmalinden de kaynaklı sebeplerden dolayı oluşan kalıcı veya geçici bir durumdur ve dolayısıyla bir halk sağlığı meselesidir. Dünya Sağlık Örgütü'nün tespitiyle günümüz dünyasında bir milyardan fazla insan (küresel nüfusun yaklaşık %15'i) bir tür engel ile yaşamaktadır ve engelli nüfusu demografik eğilimler, kronik sağlık koşulları, yaşlanma ve diğer nedenlerle gittikçe artmaktadır.

Devlet, engelli bireylerin korunması amacıyla etkin bir çaba göstermek, gerekli desteği sağlamakla mükelleftir. Bu kapsamda, engellilerin hakları Anayasal olarak da koruma altına alınmıştır. Anayasanın 10. maddesinin 3. fıkrası, "Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz." hükmünü içermektedir. Bu kapsamda engelli bireylerin toplumsal yaşama aktif katılımını sağlama amacıyla alınan tedbirlerin, anayasa tarafından koruma altına alınmış olduğu ve bu tedbirlerin alınmasının eşitlik ilkesine aykırı sayılmadığı ifade edilmektedir. Yine, Anayasamızın 61. maddesi "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır." hükmünü ihtiva etmektedir. Görülmektedir ki, engelli bireylerin hakları Anayasal güvence altındadır.

Uluslararası sözleşmelerde, Anayasada ve Kanunlarda öngörülen engellilere yönelik hakların yaşama geçirilmesi, idarenin aktif faaliyetleri ile söz konusu olacaktır. Bu kapsamda yerinden yönetim kuruluşları, görevli oldukları coğrafi bölge veya hizmetle ilgili oldukları alanda gereken tedbirleri ivedi olarak alırken; merkezi idare de kurum ve kuruluşları aracılığıyla gecikmeksizin hizmetlerin bütün bireylere ulaşmasını sağlayacaktır. Aksi halde bu haklar, topluma ulaştırılmadığı sürece etkisiz kalacaktır. Öte yandan, engelli bireylerin ve aile fertlerinin karşılaştıkları zorluklar ayrımcılığa sebep olmakta, bu durum psikolojik olarak yeni sorunlar meydana getirmekte; engelli kişinin gerçekte sahip olduğu kapasitesinin altında performans göstermesine ve yaşam kalitelerinin de düşmesine sebebiyet vermektedir. Engelli kişiler arasında eğitim, öğretim oranı düşük seviyelerde seyretmektedir. Bu durum erişilebilirlik hakkının etkin olarak sunulmasıyla orantılı olarak iyileşecektir. Erişilebilirlik hakkının etkin bir biçimde sağlanabilmesi de elbette ki engelli bireyin ailesinin ve en çok da annesinin desteğiyle mümkün olabilecektir.

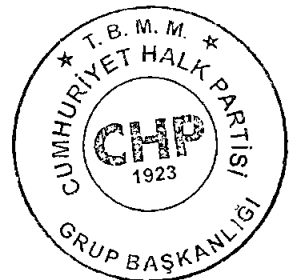
Evde başkasının yardımı olmaksızın hayatını idame ettiremeyecek şekilde engelli olduğu ilgili mevzuat çerçevesinde alınacak Sağlık Kurulu Raporu ile kanıtlanan kişilere bakım hizmeti veren ve 5510 sayılı kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ev kadınlarının maruz kaldığı eşitsizlik de devlet tarafından giderilmesi gereken bir durumdur.

Bu çerçevede, başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede “ağır engelli” çocuğu bulunan ve çalışmayan kadınlar lehine Sosyal Güvenlik mevzuatımızda birtakım değişiklikler yapılması gerekmektedir. Sosyal güvenlik reformu ile yürürlüğe konulan 5510 sayılı Kanun ile başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede “ağır engelli” çocuğu bulunan kadınların emeklilik primlerinin devlet tarafından karşılanması ve engelli bireyin ihtiyaçlarını karşılayan anneye bu yolla emeklilik hakkı tanınması, sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir.

Ülkemiz sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal devlet anlayışına göre devlet, ekonomik ve sosyal yaşama müdahale yoluyla, toplumdaki sınıf çatışmalarını yumuşatarak, ulusal bütünleşmeyi sağlamayı hedeflemelidir. Dolayısıyla sosyal devlet anlayışı çerçevesinde öncelikli olarak toplumun güçsüz kesimlerine ve elbette herkese insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşam seviyesinin sağlanması gerekmektedir. Ayrıca Anayasamızın “Sosyal Güvenlik Hakkı” başlıklı 60. maddesi: “Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” hükmüne havidir. Devletimizin sosyal güvenliğı sağlayacak tedbirleri alma yükümlülüğü Anayasamızdan kaynaklanan bir yükümlülüktür.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, evde bakıma muhtaç engelli çocuğu olması sebebiyle iş hayatına katılamayan ev kadınlarının anayasal hükümler ile güvence altına alınmış sosyal güvenlik hakkının temini ve engelli bireyin bakımının annesi tarafından gelecek kaygısından uzak ve en iyi şekilde sağlanabilmesi amacıyla İşbu kanun teklifinin verilmesi zarurieti doğmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile bakıma muhtaç engelli çocuğu bulunan ve 5510 sayılı kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ev kadınlarının emeklilik primlerinin devlet tarafından ödenmesi sonucunda Anayasamızın “Sosyal Güvenlik Hakkı” başlıklı 60. maddesinin, sosyal devlet ilkesinin ve eşitlik ilkesinin ihlallerinin engellenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 - Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 24 Evde başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli oldukları ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile ispat olunan kişilere bakım hizmeti veren ve bu Kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ev kadınları bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar. Bunların ödeyeceği sigorta primleri bu kanunun 81. maddesinde göre ödenecek olan asgari kazanç tutarı üzerinden hesaplanır. Bu kişilerin sosyal güvenlik primleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ödenir.

Yukarıda tanımlanan sigortalıların uzun vadeli sigorta kolları açısından sigortalılık başlangıç tarihi, Sağlık Kurulu Raporunun verilmesi üzerine 2828 sayılı kanunun ek 7. maddesi gereğince ilk destek ödemesinin yapılmasını takip eden aybaşından itibaren başlar. Bu kanunun yürürlük tarihinin öncesinde destek ödemesi yapılan kişiler açısından sigortalılıklarının başlangıcı ilk ödeme aldıkları tarihtir.

Bu kişiler adına bu kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemler için tahakkuk eden primler herhangi bir ferî alacak hakkı doğurmaksızın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca Kuruma ödenir. Bu çerçevede primleri ödenen süreler, sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu, Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

